

Federalizace, zúžení, nebo rozpad eurozóny? Pravděpodobnost a důsledky různých scénářů

Ing. Jan Mládek, CSc.

předseda představenstva

FONTES RERUM, družstvo pro ekonomická, politická a sociální studia
stínový ministr financí ČSSD

www.mladek.eu; www.fontes-rerum.cz

Vědeckopopularizační seminář

Řešení eurokrize: federalizace, nebo rozpad eurozóny?

Brno, 16. listopadu 2012

Projekt byl v období 1. 9. 2009 – 31. 8. 2012 spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky, od 1. 9. 2012 je v rámci udržitelnosti plně financován ze zdrojů NEWTON College, a. s.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na počátek dobrou zprávu:

Eurozóna svoji současnou krizi 100% přežije.

To je jisté!

Špatná zpráva je ovšem, že může přežít taky
pouze dvoučlenná.

Jejími posledními členy zůstanou?!

Německo a Lucembursko!

Urychlení zavedení Eura – důsledek německého sjednocení. Francie chtěla vtáhnout sjednocené Německo do evropské integrace.

Byla podceněna složitost politické integrace.

Měnová unie předpokládala politickou unii

To, ale nikdo občanům EU neřekl.

Předpokládalo se, že společná centrální banka,
společná měna vynutí politickou integraci.

NEVYNUUTILA A TO JE TEN PROBLÉM!

Měnová unie

Výhody

- Nižší transakční náklady
- Odpadá potřeba zajištění směnného kurzu a s tím spojené náklady
hlavně u malých států
- Výnosnější kapitálový trh
- Snížení nevýhod lokality
- Vyšší investice
- Vyšší konkurenceschopnost

Nevýhody

- Ztráta vlastní měnové politiky
- Pouze vlastní fiskální politika
Proto je potřeba vyšší míra homogenity měnové unie nebo flexibilita cen a mezd
V opačném případě vzniká unie transferů nebo dochází k vnitřnímu stěhování
> Jak dosáhnout disciplíny?

Problémy evropské měnové unie

- Chybí politická unie
- Politický projekt s cílem dalšího prohloubení evropské integrace
- Nedostatečná konvergence mezi zeměmi eurozóny
 - > **Neexistuje optimální hospodářská unie, proto jsou předpokladem společné měny EURO:**
 1. Přístupová i trvalá kritéria stability (politický mechanismus)
 2. Vyloučení vzájemného ručení (tržní síly)
 3. Nezávislá centrální banka (podle vzoru německé centrální banky)

Socializace dluhu, socializace rizika

Toto je jeden z zásadních problémů současné eurozóny – chybná rozhodnutí soukromých investorů nejsou trestána bankrotem, ale převáděna na bedra daňových poplatníků.

Bankovní ztráty dramaticky zvětšují veřejný dluh a probíhá odbourávání sociálního státu

Je těžké stoupnout si před občany a voliče a říci: budete si utahovat opasky, neboť byla učiněna chybná rozhodnutí v soukromém sektoru a vy je zaplatíte !!!

A proto řecká lež a jiné odpoutávání pozornosti

Řecká lež nespočívá v tom, že to, co se napsalo o Řecku, není pravda, většinou to pravda je, ale že implicitně vnucuje, že ze stejných důvodů (fiskální nezodpovědnost státu) mají problémy i jiné země eurozóny...

Chtělo by to bankroty bank, alespoň těch, co nejsou systémově důležité (Kde jsou evropští Lehman Brothers???)

V eurozóně probíhá pravý opak

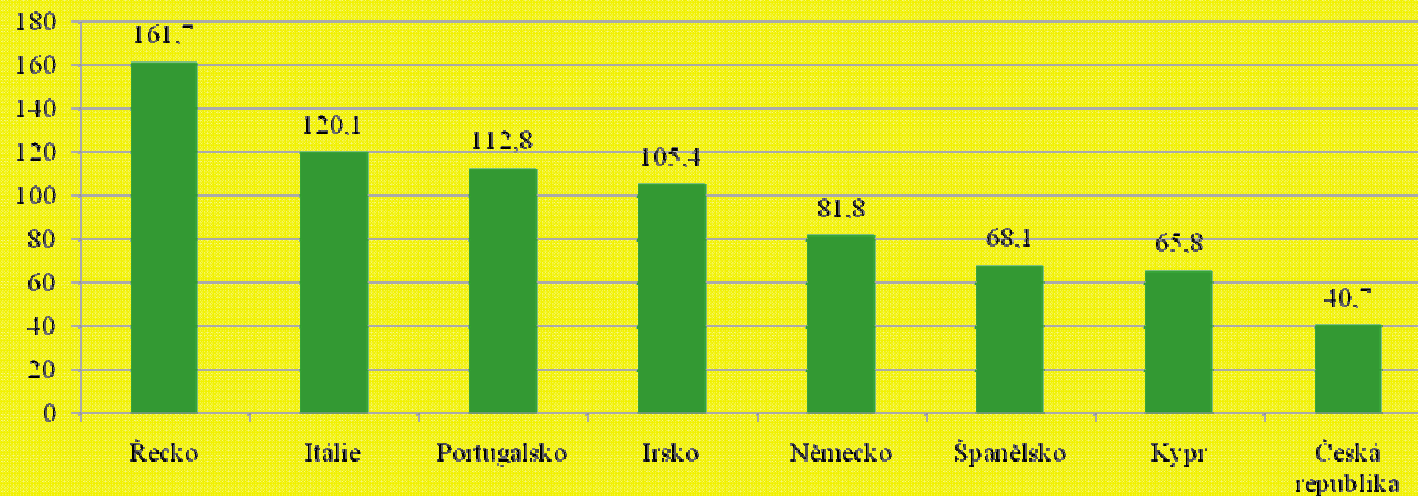
Malé banky jsou spojovány s většími, aby byly dost velké a nemohly padnout.

Platit to budu španělský, německý a další daňový poplatník, případně ECB, co to promítne do budoucí inflace.

Solidarita, transfery mají smysl, pokud jsou použity na řešení problémů a ne na jejich zakrývání a oddalování

Je veřejný dluh tím hlavním problémem?

Veřejný dluh v roce 2011 v % HDP

Pramen: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2186rank.html>

Ještě důležitější je, zda země produkuje zboží a služby!

Bilance běžného účtu v roce 2010 v % HDP

Portugalsko, Řecko, Kypr potřebují zoufale řešit konkurenceschopnost

Tu lze krátkodobě zajistit pouze devalvací.

Klasická devalvace znamená výstup z
eurozóny. Ten je démonizován, a tak zbývá
pouze tzv. vnitřní devalvace.

Tedy explicitní snižování platů ve veřejném i
soukromém sektoru a dolů též důchody atd.

Při vnitřní devalvaci musí udělat vláda aktivní kroky: musí snížit platy ve veřejném sektoru, snížit důchody a jiné sociální dávky.

Lidem se to hodně nelíbí, žijí v nominální iluzi.

Při klasické devalvaci vystupuje politická třída jako zachránce. Důchody se reálně sníží i o 30% a vláda „pomůže“ zvýšením nominálních důchodů o 10%.

A je ZACHRÁNCE

Summit červen 2012

Směrem k opravdové hospodářské a monetární unii:

- 1. Bankovní unie**
- 2. Integrovaný finanční rámec (Fiskální unie)**
- 3. Integrovaná hospodářská politika**
- 4. Posílení demokratické legitimacy a zodpovědnost**

Summit říjen 2012

Bankovní unie

Společný bankovní dohled

Bude od 1.1.2014 a bude delegován na centrální banky jednotlivých zemí pod dohledem ECB

Společná pravidla pro fungování bank

Jednotný systém pojištění vkladů

Společný systém pro krizové řízení

Refinancování bank z ECB ne tak, že ECB či ESM či MMF půjčí státu a ten refinancuje banky – výhoda z hlediska plnění maastrichtských kritérií

Český bolehlav

Pravidla bankovní unie se budou vztahovat především na eurozónu. Zbylých deset zemí EU včetně České republiky se může připojit, nebude ale mít rozhodovací pravomoci v Evropské centrální bance, která má být dohledem nad bankami pověřena.

Závěr

Solidarita a transfery v rámci EU jsou legitimní, pokud jsou používány ke změkčení hospodářských, sociálních, politických dopadů reálného přizpůsobení: bankroty bank, firem i států.

I čas si lze občas koupit

Ale kupovat si 4 roky čas bez většího pokroku v řešení reálných problémů začíná být velkým problémem a ohrožuje samotnou existenci eurozóny

Připomenutí: vytvoření eurozóny není viníkem světové finanční a hospodářské krize

Viníci jsou tři:

1. Stále větší příjmová a majetková nerovnost – kromě sociálního napětí to vede k poklesu ekonomiky
2. Finanční trhy, které se naprosto urvaly z jakékoliv kontroly
3. Outsourcing zpracovatelského průmyslu do Číny a jinam

A co Česká republika?

- Stačí si uvědomit, že naším hlavním exportním trhem je Německo, respektive eurozóna, a začít se podle toho chovat.
- Naším národním zájmem je, aby eurozóna ze svých problémů vybředla co nejrychleji, nejlevněji a bez ohrožení „Jednotného trhu“

Pro začátek Česká republika může významně pomoci tím, že udělá 3 následující kroky:

Čím má pomoci naše země
eurozóně:

1. Neškodit!

2. Neškodit!

3. Neškodit!

A co Česká republika?

Důvody pro vstup trvají.

Potřebuje pro exporty svého
zpracovatelského průmyslu stejnou
měnu jako SRN.

A když to nepůjde – chce to fixní kurs
Jako Rakousko a Holandsko v 70. letech

Bylo by vhodné, aby ...

Česká republika deklarovala vůli vstoupit do eurozóny, hned jak to půjde.

Tedy udělat to samé, co za Polsko dělají premiér Tusk, ministr financí Rostowski a ministr zahraničí Sikorski.

Tedy vlídným slovem pohladit strádající eurozónu, hájit vlastní zájmy a zbytečně neškodit!

Děkuji za pozornost!

